

Vår saksbehandler
Eli H. Heyerdahl Eide

Dato
2020-05-13

Deres referanse
16/1107

Olje- og energidepartementet
postmottak@oed.dep.no

Rørentreprenørene Norges innspill til forslag om endringer i energimerkeordningen

Rørentreprenørene Norge (Rørnorge), er en arbeidsgiverforening i BNL og NHO familien som organiserer om lag 600 små, mellomstore og store rørleggerbedrifter i Norge.

Det vises til forslag om endringer i Enova sin rapport fra forprosjekt om energimerkeordningen for bygninger, samt ordningen for energivurdering av tekniske anlegg.

Generell kommentarer om rapporten

Rørnorge støtter arbeidet med en videreutvikling av beregningsmodellen for energimerket for bygninger ved at bl.a. effektbehovet i bygg blir synliggjort. Vi støtter videre felles merking av flerbolighus og en innføring av et effektelement i energimerket. Nåværende ordning har ikke virket tilfredsstillende i forhold til målsetningen om å effektivisere energibruk i nybygg og eksisterende bygningsmasse.

Forslagene til endringer omhandler blant annet en avvikling av oppvarmingskarakter, felles merking av flerbolighus, innføring av et effektelement i energimerket, endret utforming av energimerkeskalaen, muligheter for å simulere påvirkningen på energimerket av ulike tiltak, mulighetene for å knytte mer informasjon til energimerkeordningen, samt selve utformingen og presentasjonen av merket med energiattest.

Energimerke og energiattest

Elektrisk effektbelastning inkludert som en del av energimerket og attesten mener vi vil stimulere til gode energi- og effekttiltak i bygninger. Det vil motivere til bedre utnyttelse av energifleksibiliteten i byggene og bidra til å redusere kostbare investeringer i strømmettet.

Enova foreslår at dagens energikarakter og oppvarmingskarakter utgår og erstattes av et energimerke ut fra en poengmodell med vektet sum av energi- og effektpoeng, kalt modell 2A. Rørnorge støtter anbefalt modell, men er opptatt av å få frem at grensesnittet "levert energi" ikke hensyntar de store fordelene fjernvarmesystemer bidrar med når det gjelder effektutfordringene. For oss er det viktig at det tas med i beregningsmodellen hvilken evne energiløsningen har til å avlaste strømmettet når dette nærmer seg sin makslast.

Rørnorge mener det er uheldig dersom energimerkeordningen diskriminerer utnyttelse av energiresurser utenfor "levert energi" systemgrensen. Ved å sikre at bygg med tilgang til varme produsert ved energigjenvinning opplever dette som en lavere kostnad på strømrregningen, bidrar man til at bygningsmassen i Norge blir en større del av sirkulær økonomien i fremtiden. Om varmen kommer fra en varmepumpe i bygget, eller en større VP som forsyner flere bygninger, må ikke være avgjørende slik det er i dag. Fellesløsninger bør premieres på lik linje med effektive varmepumper (væske/vann).

Enova foreslår at beregningen av småhus får et unntak fra plikten til å merke hele bygningen ved at man kan utføre en slags "selvangivelse" uten dynamisk beregning over året. Vi mener at man da ikke hensyntar behovet for effektbehovberegning i småhus. Dette er uheldig.

For øvrig har vi fått innsyn i de supplerende beregningene Multiconsult har utført for Norsk Fjernvarme. Vi støtter oppunder deres argumenter for at vektingsfaktoren a) og endelig skala må velges slik at den reduserer svakhetene ved dagens grensesnitt "levert energi". Vektingsfaktoren må bidra til en riktig balanse mellom byggets energi- og effektbehov, samt bidra til bedre forståelse av hvilken betydning effekt har hos forbrukerne.

Det må komme frem i energimerket hvilken karakter bygget har, både når det gjelder effektbehov og energibehov. Dette vil gjøre det enklere for kunden og orientere seg og forstå merket.

Inneklima og komfort i bygget bør også trekkes inn som vurderingskriterier i energiattesten.

Energivurdering av tekniske installasjoner

Rapporten fra forprosjektet omhandler ordningen for energivurdering av tekniske anlegg.

Plikten til energivurdering av tekniske anlegg er i liten grad fulgt, og dette påpekes av Enova. Det er beklagelig at manglende etterlevelse av energivurderinger i bygg ikke har fått konsekvenser for de dette gjelder. Resultatet er at man i stedet trekker slutninger om at energivurdering i liten grad har bidratt til mer energieffektive anlegg og mindre miljøbelastning. De som jobber med energivurderinger i bygg vet at dette fungerer dersom det blir utført og fulgt opp. Hvis manglende energimerking med periodisk revisjon og kontroll av dette hadde fått samme konsekvenser som det får når man ikke EU godkjenner bilen, sin ville vi sett andre resultater. Vi ber om at det ved revisjon også blir igangsatt tiltak som sikrer gjennomføring. Det vil gi bygg som er miljø- og kostnadseffektive for både eiere og brukere Dette på samme måte som vi gjennom kontroll og tiltak sørger for en driftssikker bilpark.

En viktig del av energivurderingen er å foreslå konkrete energitiltak for å bedre energieffektiviteten og inneklimaet for bygningens brukere. Byggautomasjon som sentral driftskontroll, energioppfølgingsystemer o.l. er avgjørende for god drift. Disse systemene kan avdekke driftsavvik, feil og mangler. Men vi er enda ikke

der at automasjon vil kunne erstatte en faglig gjennomgang av anleggets dimensjonering, funksjon og ytelse sett opp mot evnen til å opprettholde ønsket inn klima og energibruk. Automatikkssystemer kan heller ikke foreslå å prioritere tiltak i bygg. Igjen ref. bilbransjen: periodisk kjøretøykontroll kan enda ikke erstatte bilens egne elektroniske overvåkings- og varslingssystemer under kjøring.

Rørnorge mener derfor at tiden ikke er moden for å erstatte krav om fysisk energivurdering av kvalifiserte fagpersoner i boliger med kun automasjon og kontrollsystemer. Det vil medføre tapte besparelser om man ikke sørger for at anlegg har tilstrekkelig tilsyn og oppfølging.

Vi mener at jevnlig inspeksjon av tekniske anlegg legger grunnlag for energieffektivisering og redusert klimagassutslipp i tillegg til et godt inn klima. Dagens grenser for plikt om energivurdering for kjeler med nominell effekt høyere enn 20 kW bør også gjelde varmegeneratorer, klimaanlegg med samlet nominell effekt høyere enn 12 kW, og anlegg som til sammen dekker oppvarmet bruksareal over 500 m².

Energivurderingen bør gjennomføres hvert fjerde år, første gang senest to år etter at bygningen er blitt tatt i bruk. Det bør fortsatt være krav til at kjeler med nominell effekt høyere enn 100 kW skal energivurderes hvert annet år. Dette er også i tråd med den innledende teksten i direktivet (punkt 39) som åpner for at land som allerede har etablert ordninger med jevnlig energivurderinger av tekniske installasjoner med strengere grenseverdier kan fortsette med disse ordningene uten å melde dette til EU-kommisjonen.

Eller hva med å tenke helt nytt og helt konkret kontrollere energibruken i bygg ved å se hvordan byggene faktisk og reelt fungerer i driftsfasen? Man kunne f.eks. hvert femte år foreta en kontroll basert på reelt effektuttak og energibruk i bygg (tall fra netteier). Viser det seg at strømbruk og effektuttak er over "normen" for den aktuelle type bygg må det igangsettes tiltak. Igjen er dette sammenlignbart med bilbransjens erfaring med avvik på beregnet og faktisk utslipp fra bilmotorer.

Vi ser frem til at forskrift om energimerkeordningen sendes på høring. Dersom dere har spørsmål til våre kommentarer, ta gjerne kontakt med fagsjef Eli Heyerdahl Eide, eli@rornorge.no eller mobil 99244779.

Med vennlig hilsen

Eli Heyerdahl Eide
Fagsjef Energi og Miljø